

T.a.v. prof. mr. dr. F.B.J. Grapperhaus

Datum
19 maart 2020

Ons kenmerk

Doorkiesnummer

Betreft:
Reactie FEC op wetsvoorstel WGS

Geachte heer Grapperhaus,

Hierbij ontvangt u de reactie van de FEC-raad op het concept-wetsvoorstel voor de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (hierna: WGS) en de bijbehorende memorie van toelichting, zoals die op 12 maart jl. aan ons zijn toegezonden.

Wij onderschrijven de intentie en strekking van het concept-wetsvoorstel WGS om de juridische basis van het Financieel Expertisecentrum (hierna: FEC) te versterken en verruimen. Daarbij hechten wij er zeer aan dat dit wetsvoorstel zal bijdragen aan het verduidelijken en intensiveren van de publiek - private samenwerking vanuit het FEC (de FEC PPS). Gelet hierop willen wij benadrukken dat hiervoor ook de verdere uitwerking in de Algemene maatregel van bestuur, de nodige aandacht vraagt.

Tegelijk wordt het wetsvoorstel in wel erg grote haast geschreven, waardoor dreigt dat snelheid boven zorgvuldigheid gaat en de nieuwe wetgeving onnodige risico's voor het FEC zal opleveren. In de bijlage zijn wijzigingen en aandachtspunten vermeld om deze risico's te mitigeren. Wij verwachten dat een aantal van deze wijzigingen en aandachtspunten wordt doorgevoerd dan wel verduidelijkt vóórdat de stukken naar de Tweede Kamer worden gezonden. Ook verwachten wij dat de in bijlage vermelde overige aandachtspunten worden opgepakt, wat kan gedurende het parlementair proces in de vorm van Nota van wijziging.

Wij vertrouwen erop dat wij hiermee onze inbreng vanuit het FEC voldoende voor het voetlicht hebben gebracht.

Hoogachtend,

voorzitter Fec-raad,
tevens directielid van De Nederlandsche Bank

BIJLAGE

Noodzakelijke wijzigingen en aandachtspunten (mee te nemen vóór toezenden TK)

- Artikel 5 WGS is de grondslag voor verstrekking van bepaalde gegevens door en aan alle deelnemers van het samenwerkingsverband. Dit artikel is een van de kernelementen van het wetsvoorstel aangezien daarmee het uitgangspunt dat deelnemers gegevens aan het samenwerkingsverband verstrekken, wettelijk wordt geregeld.
 - Van essentieel belang is dat de FIOD inzake het verstrekken van politiegegevens aan private organisaties, dezelfde wettelijke mogelijkheden houdt als de overige opsporingsorganisaties.

Op dit moment is binnen het ministerie van Financiën discussie over of de verruiming die de WGS biedt ook zou moeten gelden voor verstrekking van gegevens aan private partners. Met name speelt deze discussie in relatie tot de FIOD, waarbij gedacht wordt om deze verruiming voor de FIOD te beperken. Dit zou dan betekenen dat de FIOD als enige opsporingsorganisatie hiervan wordt uitgesloten en dat daarmee voor de FIOD als enige opsporingsorganisatie een zwaarder regime zal gaan gelden inzake het verstrekken van politiegegevens aan private organisaties onder de WGS.

Ter verdere toelichting; verstrekking van politiegegevens aan deelnemers van een samenwerkingsverband onder de WGS vindt plaats op grond van artikel 5 WGS in combinatie met artikel 20, derde lid Wet politiegegevens (Wpg). Dit is een nieuw lid bij artikel 20 Wpg dat verstrekking van politiegegevens mogelijk maakt vanuit het principe 'ja, tenzij...'. Dit derde lid zou dus ook voor de FIOD moeten gelden.
 - Het FEC onderschrijft het uitgangspunt dat deelnemers bepaalde gegevens verstrekken, maar ziet ook dat er tal van legitieme redenen (kunnen) zijn waarom niet geleverd kan worden aan een samenwerkingsverband. Zo verdraagt een dergelijke verplichting zich slecht met nationale en Europese toezichtregelgeving; voor de verplichting tot gegevens verstrekken is een degelijke analyse en beoordeling op mogelijke onverenigbaarheid met deze regelgeving dan ook nodig. Verder is van belang dat er mee rekening wordt gehouden dat de verplichting tot verstrekken van gegevens kan leiden tot additionele administratieve inspanning voor de verstrekker in geval van uitzondering (bewijslast). Beide aspecten vragen dan ook tenminste om verduidelijking in de memorie van toelichting en uitwerking in de Amvb.
- Non regressiebepaling: de wijze waarop deze nu is geformuleerd, betekent voor het FEC een achteruitgang ten opzichte van de huidige situatie in het kunnen delen van gegevens. Deze bepaling zorgt ervoor dat de huidige informatie-uitwisselingen die niet onder de WGS vallen, op basis van sectorale wetgeving kunnen blijven bestaan. Deze bepaling is in de WGS verplaatst naar het algemene deel en uitsluitend bilateraal gemaakt. Dit is te begrijpen in verband met de toepassingen voor de andere samenwerkingsverbanden, zoals de RIECs. Echter, het FEC wil deze regressiebepaling tevens multilateraal toepassen. Voor opsporingsorganisaties geldt bijvoorbeeld dat zij politiegegevens kunnen verstrekken aan het samenwerkingsverband als geheel, dus multilateraal. Daarom zal in de FEC paragraaf terug moeten komen dat de non regressiebepaling geldt voor bilaterale én multilaterale uitwisselingen.
- Artikel 18 WGS stelt regels omtrent pseudonimisering bij gegevensanalyse.
 - Vereist wat het FEC doet met gegevensanalyse deze maatregelen? Pseudonimisering kan passend zijn voor geautomatiseerde gegevensanalyse. Bij de reguliere informatiedeling in FEC-verband wordt echter geen gebruik gemaakt van geautomatiseerde gegevensanalyse, waardoor de vraag rijst of een dergelijke vergaande maatregel wel passend is voor de gegevensverwerkingen zoals die nu binnen het FEC plaatsvinden. Dit moet duidelijk worden.
 - De vraag is ook of de maatregelen wenselijk en/of nodig zijn in een risicogebaseerde aanpak. Pseudonimisering is slechts een mogelijke technische maatregel ter bescherming van persoonsgegevens op basis van een risicogebaseerde aanpak.

- Mochten de maatregelen nodig zijn, dan kan dat in de praktijk ingrijpend en kostbaar zijn om dit te borgen. Hierop moet dan ook voldoende zicht bestaan.
- De Memorie van Toelichting (MvT) moet op een aantal onderdelen worden aangepast.
 - Allereerst blijft de MvT benoemen dat de huidige grondslag tot verstrekking aan of binnen samenwerkingsverbanden gebrekkig is. Dit is risicovol en onnodig. Het is bovendien niet terecht dat het beeld wordt gecreëerd dat wat er nu gebeurt binnen het FEC op een gebrekkige grondslag is gebaseerd. Dit vraagt dus aanpassing.
 - Verder wordt in de MvT geschreven dat de aanpak van witwassen en terrorismefinanciering leidend is voor het FEC, wat wij willen nuanceren. Zonder op enigerlei wijze af te willen doen aan het belang van de vorengenoemde aanpak, zouden wij graag zien dat in de wettekst en de MvT de borging van de integriteit van de financiële sector centraal staat als taak van het FEC. Onderdeel van de borging van de integriteit van de financiële sector is vervolgens het bestrijden van witwassen en terrorisme financiering, al dan niet in samenwerking met private partijen.
 - Overigens lijkt de laatste versie van de MvT niet volledig in lijn met de laatste wettekst van de WGS, wat verwarring brengt en dus eveneens moet worden aangepast.

Een selectie van overige aandachtspunten (mee te nemen in nota van wijziging)

- In de als DPIA georganiseerde bijeenkomst is niet tot nauwelijks tijd geweest voor DPIA-onderwerpen. De conclusie is dan ook dat er geen wetgevingsDPIA is uitgevoerd. Er is een verslag opgeleverd van het gesprek dat de projectgroep WGS heeft gehad met J&V over mogelijke knelpunten in de WGS met betrekking tot het FEC. Dit is geen DPIA en dat betekent onder andere dat we niet duidelijk de risico's voor betrokkenen in kaart gebracht hebben en daarmee ook niet de zorgvuldige afweging van belangen.
- De 'ja, tenzij' verstrekking van een deelnemer aan een samenwerkingsverband of derde is nu niet meer 'ja tenzij bezwaar van algemeen belang', maar slechts 'bezwaar'. Dit biedt meer ruimte voor een deelnemer om de verstrekking uit het samenwerkingsverband aan een derde af te wijzen middels bezwaar.
- De categorieën van gegevens die het FEC verwerkt zijn opgenomen. Dit is nieuw. De volgende categorieën worden in artikel 13 WGS genoemd:
 - Personalia en identificerende gegevens van betrokkene
 - Identificerende gegevens m.b.t. vermogensbestanddelen
 - Gegevens die zicht geven op de relatie tussen betrokkene en de vermogensbestanddelen
 - Gegevens betreffende eerdere onrechtmatigheid in de relatie tussen betrokkene en vermogensbestanddelen;
 - Gegevens die zicht geven op relevante relaties of contacten van personen die mogelijk in verband gebracht kunnen worden met mogelijke onverklaarbare of criminele vermogensbestanddelen of witwasconstructies, met mogelijke financiering van terrorisme of andere financieel-economische criminaliteit;
 - Gegevens die zicht geven op het opzetten van mogelijke constructies voor witwassen of financiering van terrorisme of andere financieel-economische criminaliteit;
 - Gegevens die relevant kunnen zijn voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van personen door de toezichthouders.
 Het is nog onvoldoende duidelijk of dit de lading dekt. Daarnaast blijft Wjsg danwel Wpg informatie onbenoemd.
- Het verdient de voorkeur om het wetsvoorstel (nogmaals) voor advies voor te leggen aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Gezien het belang van het onderwerp (verwerking van persoonsgegevens) en het kritische advies van de Raad van State en de Autoriteit Persoonsgegevens op het vorige wetsontwerp is het aan te bevelen dit geheel vernieuwde wetsontwerp opnieuw aan de AP voor te leggen. Temeer daar er in de consultatiefase veel kritiek is gekomen van gerenommeerde organisaties. Ook de Syri-zaak heeft aangetoond dat het van essentieel belang is voldoende waarborgen voor verwerking van

persoonsgegevens te hebben.

- Gezien de gehaaste voorbereiding is de verwachting dat het wetsvoorstel zal worden teruggenomen op het moment dat er uit de nog uit te voeren Uitvoeringstoets serieuze belemmeringen voortvloeien en aanpassing nodig